

รูปแบบการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของสำนักคอมพิวเตอร์วิทยาลัยในประเทศไทย

อโนชา อรุณสวัสดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อโนชา อรุณสวัสดิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา^๑
ตามหลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรักษาสารและสารสนเทศศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ดร.ขวัญชัย พิศาลพงศ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ปรัชญันนท์ นิลสุข)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ วานิช ฐานวงศ์คำนติ)

..... กรรมการ

(ดร.ขวัญชัย พิศาลพงศ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ปรัชญันนท์ นิลสุข)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อمنกสุข)

บันทึกวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรักษาสารและสารสนเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบันทึกวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ๒๖ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและได้รับความช่วยเหลืออย่างคียิ่งจาก
คร.ขวัญชฎี พิศาลพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาดูแลให้คำแนะนำ
และแนะนำแนวทางในการศึกษาค้นคว้าตลอดจนเวลาที่ทำวิจัย รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ
อย่างละเอียด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสันนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พศ.(พิเศษ) ดร.ปรัชญันนท์ นิลสุข รศ.วานิช ฐานวงศ์ศานติ
และ พศ.ดร.สมโภชน์ อเนกสุข คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและ
ให้คำปรึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ พศ.ดวงกมล อุ่นจิตติ อาจารย์อภิสักดิ์
ไชยโรจน์วัฒนา และคุณเฉลิมเกียรติ ศิริ ที่กรุณารับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ
ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณในกำลังใจ ความห่วงใย จากคุณพ่อ คุณแม่ และญาติพี่น้อง ทุกคน
ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏราชนครินทร์ ที่ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจตลอดมา และขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ
เพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาวิชารัฐศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
รุ่นที่ 6 ทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจ ช่วยเหลือ และมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
สำเร็จได้ตามความประสงค์

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณกฤษดาแคร์
บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้เข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา
และประสบความสำเร็จงานศรับเท่าทุกวันนี้

อโนชา ธรรมสวัสดิ์

46911972: สาขาวิชา: บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์; ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์)

คำสำคัญ: วีดิโອอนดีมานด์/วีดิทัศน์บนเว็บไซต์

ออนไลฯ อรุณสวัสดิ์: รูปแบบการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย (VIDEO SERVICE PATTERNS ON THAI UNIVERSITY LIBRARY WEBSITES) คณะกรรมการคุณวิทยานิพนธ์: ขวัญชฎา พิศาลพงษ์, D.A., ปรัชญันนท์ นิลสุข, ค.ค. 156 หน้า. ปี พ.ศ. 2551.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษารูปแบบการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และศึกษาปัญหาและอุปสรรคการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ในด้านการบริหารจัดการ ด้านเนื้อหา และด้านเทคนิค และวิธีการนำเสนอ กลุ่มตัวอย่างเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ ในระหว่างเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2550 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เก็บข้อมูลจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหลักในการพัฒนาและดำเนินการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของห้องสมุด จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด รวมทั้งใช้การวิเคราะห์เว็บไซต์ ประกอบ การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำหรับรูปทางคอมพิวเตอร์ในการหารือยละเอียด ละเอียด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ในด้านการบริหารจัดการ ด้านเนื้อหา และด้านเทคนิคและวิธีการนำเสนอ มีการดำเนินการโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ด้าน

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่า ด้านการบริหารจัดการ และด้านเนื้อหา อยู่ในระดับปานกลาง ด้านเทคนิคและวิธีการนำเสนอพบว่าอยู่ในระดับน้อย

46911972: MAJOR: LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE; M.A.
(LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE)

KEYWORDS: VIDEO ON DEMAND/ MULTIMEDIA

ANOCHA ARUNSAWAD: VIDEO SERVICE PATTERNS ON THAI
UNIVERSITY LIBRARY WEBSITES. ADVISORY COMMITTEE: KWANCHADIL
PHISALPHONG, D.A., PRACHYANUN NILSOOK, Ph.D. 156 P. 2008.

The objectives of this research were to study video service patterns on Thai university library websites and to determine problems and obstacles of video service on Thai university library websites in terms of management, content, as well as technique and presentation methods. The research samples were libraries who provided video service website during December 2007 - February 2008. The data were obtained from 19 persons who was responsible for developing and servicing video on library website. The research instrument was a questionnaire including an analysis of the websites. In addition, computer program was used to analyze Percentage, Mean, and Standard Deviation in order to determine video service patterns on website and the problem condition concerning video service of library websites.

The research result were found that video service patterns on Thai university library websites regarding management, content, technique and presentation methods were rated, as a whole, at the medium level.

Moreover, the problems and the obstacles of video services on Thai university library websites, in terms of management and content, were rated at the medium level whereas technique and presentation methods were rated at lower level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
สารบัญ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๙
สารบัญภาพ	๙
บทที่	
1 บทนำ.....	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัจจุหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ความสำคัญของการวิจัย.....	๓
ข้อบ่งบอกของการวิจัย.....	๔
นิยามศัพท์เฉพาะ	๔
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
เทคโนโลยีสารสนเทศที่ให้บริการในห้องสมุด	๗
ห้องสมุดดิจิทัล	๑๓
ระบบวิชีโอดอนดีมานด์	๑๖
รูปแบบการให้บริการวิดิทัศน์บนเว็บไซต์	๒๗
การให้บริการวิดิทัศน์บนเว็บไซต์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย	๓๔
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๔๗
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	๕๕
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๕
ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น	๕๖
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	๕๗
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๘
การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๙
การจัดกระทำข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๖๐

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	85
อภิปรายผลจากการศึกษาค้นคว้า	90
ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย	96
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	97
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก	103
ภาคผนวก ข	106
ภาคผนวก ค	109
ภาคผนวก ง	125
ประวัติย่อของผู้วิจัย	156

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการผลิตวีดิทัศน์	31
2 รูปแบบของไฟล์วีดิทัศน์ที่ใช้บนเว็บไซต์	33
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทห้องสมุด	62
4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	62
5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน....	63
6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามฝ่าย/ งานที่รับผิดชอบให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์	63
7 จำนวนและร้อยละบุคลากรที่รับผิดชอบให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์.....	64
8 จำนวนและร้อยละวิธีการจัดทำวีดิทัศน์บนเว็บไซต์	64
9 จำนวนและร้อยละปี พ.ศ. ที่เริ่มดำเนินการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์	65
10 จำนวนและร้อยละจำนวนวีดิทัศน์ที่ให้บริการบนเว็บไซต์.....	65
11 จำนวนและร้อยละการให้บริการวีดิทัศน์ในลักษณะผู้ให้บริการสามารถร้องขอและเรียกชุมเรื่องที่ต้องการได้ในทันทีทันใด.....	66
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของรูปแบบการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ด้านการบริหารจัดการ	67
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของรูปแบบการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ด้านเนื้อหา.....	68
14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของรูปแบบการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ด้านเนื้อหาจำแนกตามประเภทเนื้อหา วีดิทัศน์ที่มาจากการสื่อที่ดำเนินการโดยห้องสมุด จากสื่อที่หน่วยงานอื่นจัดทำ และสื่อที่จัดซื้อจากผู้ผลิต.....	70
15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของรูปแบบการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ด้านเทคนิคและวิธีการนำเสนอ	72
16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของรูปแบบการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ด้านเทคนิคและวิธีการนำเสนอ จำแนกตามซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการดำเนินการ	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของรูปแบบการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ด้านเทคนิคและวิธีการนำเสนอจำแนกตามซอฟท์แวร์ที่ใช้ในการดำเนินการ.....	74
18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย	76
19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย	77
20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย	78
21 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาและการดำเนินการให้บริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์.....	79
22 การวิเคราะห์วีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย.....	82
23 ค่าดัชนีความเที่ยงตรงของเนื้อหา	121

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ส่วนประกอบของวีดิโอดิจิตอลเดิมานด์	18
2 องค์ประกอบของวีดิโอดิจิตอลเดิมานด์	19
3 โครงสร้างของ High Level Architecture HFC Based	21
4 โครงสร้างของ High Level Architecture ADSL Based.....	21
5 องค์ประกอบการทำงานของระบบ DBS	22
6 การรักษาความปลอดภัยของระบบเครือข่าย.....	25
7 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	35
8 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของสำนักบรรณสารพัฒนา สถาบันนัมพัฒ พัฒนบริหารศาสตร์	35
9 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ	36
10 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	36
11 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร	37
12 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	37
13 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี	38
14 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	38
15 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของ ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลวง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	39
16 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	39
17 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	40
18 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	41
19 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	42
20 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บ ใช้ต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	43

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
21 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.....	44
22 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุสิด.....	45
23 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.....	46
24 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	46
25 หน้าจอบริการวีดิทัศน์บนเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	47